

När våldet förlorar sin verkan -utrikeskommentar för CITY 050221

Förhandla är en sak. Verkställa en överenskommelse är en annan. Särskilt i Mellanöstern har vi sett ett mönster av vapenvilor och avtal som slagits i spillror av nya terrordåd. De politiska parterna har blivit enskilda terroristers gisslan.

Först när politiska ledare vågar hålla fast vid sina överenskommelser och bortse från uppflammande våldsdåd från enskilda grupper, går det att ta steg mot bestående fred. Det förutsätter också att människor till slut tröttnat på den onda cirkel av självförstärkande våld som de alltför länge levt i. Kanske håller detta nu på att hända i Israel och Palestina.

Vid presidentvalet i Palestina efter nyår sökte och fick Mahmud Abbas mandat för ett fredsprogram efter Yassir Arafats sista tröstlösa år av låsningar och våld. Den hårdføre Ariel Sharon har i Israel tagit in sin huvudmotståndare arbetarpartiet i regeringen och lovat att ensidigt stänga israeliska bosättningar i Gaza. Enstaka våldsutbrott har hittills inte kunnat störa den vapenvila parterna utropade i Sharm el-Sheik i Egypten för ett par veckor sedan. Den starkaste väpnade palestinska rörelsen, Hamas, verkar nu vilja betona sin civila karaktär och ser stora möjligheter att genom val stärka sin ställning i det framtida Palestina.

När det spektakulära våldet i förra veckan i stället återuppstod i Libanon med ett fruktansvärt sprängattentat mot nyligen avgångne premiärministern Rafik Hariri, kunde det inte heller skrämma eller frammana fortsatt våld. Det etniskt, religiöst och ekonomiskt så splittrade Libanon har under ett par dagar präglats av en tidigare osedd nationell samling mot våld och utrikes, särskilt syrisk, inblandning. Libaneserna vill värna om det senaste årtiondets ekonomiska återuppbyggnad och förhindra ett återfall i det tröstlösa krig som under 15 förfärliga år för inte alltför länge sedan förödde landet.

Plötsligt kan de stora frågorna i Mellanöstern förefalla stå nära en lösning. Gränsfrågorna mellan Israel och Libanon är det mindre problemet. Inte heller de ockuperade Golanhöjderna är ett oöverkomligt problem mellan Israel och Syrien. En principöverenskommelse fanns redan klar när Israels premiärminister Yitzhak Rabin mördades för snart tio år sedan. En tvåstatslösning med Israel och Palestina tycks också självklar.

De riktigt svåra frågorna att lösa är Jerusalems framtida ställning, de israeliska bosättningarna på Västbanken och palestinska flyktingars rätt att återvända. De förutsätter betydande kompromissvilja på alla sidor. Men hur en kompromiss i stora drag till slut måste se ut, har förhandlare och forskare sedan länge ganska klart för sig.

Det kan lätt bli ett återfall i fortsatt dödande. Men kanske tränger en växande folklig övertygelse fram att våldet snart äntligen måste få ett slut.

ANDERS MELLBOURN